

Mælkeribruget i Danmark 1899.

Af Konsulent *B. Bøggild.*

Den vaade og noget kolde Sommer i 1898 gav store Afgrøder af Hø og Halm. Den usædvanlig rige Græsning gav en større Mælkemængde og en meget større Smør-export i 1898 end nogensinde tidligere, og Kreaturerne vare i godt Huld ved Indbindingen i Efteraaret 1898, samtidig med at Lader og Stænger i alle Landets Egne vare fulde af Foder. Men en Del af dette, særlig af Høet, har uden Tvivl været noget grovt og mindre næringsrigt end normalt. De mange Læs og de mange Høstakke vare vel gode at tage af; men naar Regnskabet skal opgøres paa sædvanlig Maade, viser det sig som i tidligere lignende Tilfælde, at det store Høfoder let kommer til at give forholdsvis dyr Mælk.

Til Belysning af Vinterfodringen og Udbyttet af denne har Tidsskriftets Redaktion, ligesom nu i en lang Aarrække, søgt at faa indsamlet Regnskaber fra større og mindre Gaarde i Landets forskellige Egne, og her maa det strax, ligesom tidligere Aar, bringes i Erindring, at Hensigten med at indsamle og bearbejde disse Regnskaber ingeniunde er at vise, hvorledes Landets mest dygtige eller mest fremskredne Landmænd bære sig ad. Hvad der tilsigtes, er at belyse, hvorledes Tilstanden i det forløbne Aar har været saavel i de gode som i de mindre gode Egne af Landet, og dernæst at sammenligne Aaret med de nærmest foregaaende og at faa Lejlighed

til at omtale saavel den almindelige Udvikling som de for det sidst forløbne Aar mest særegne Forhold.

I Tab. I ses først, at Nr. 11 er en ny Korrespondent, medens nogle af de gamle, der igjennem flere Aar velvillig have indsendt deres Regnskaber, i Aar maa savnes, fordi de have skiftet Ejendom eller paa anden Maade have faaet Forfald. — Af den tredie lodrette Talrække ses, at Koholdets Størrelse varierer fra mindre end 40 til over 300, saaledes at Korrespondenterne ses at drive Landbrug af meget forskjellig Størrelse. — Kælvningstiden og Antallet af nyindsatte Køer vexler ogsaa en Del. Alle Gaardene have vel Tillæg, og Nr. 7 har endog indsat 70 Kvier paa én Gang, men nogle forny dog endnu for en Del Besætningen ved Indkjøb, og for Nr. 1, 2, 9, 11 og 12 angive saaledes alle at have købt Køer i Løbet af Aaret 1898—99 — mærkelig nok; thi virkelig gode Køer blive nu kun undtagelsesvis solgte, og Frygten saavel for Tuberkulosen som for Kastning bidrager dog vistnok ogsaa til at Folk helst vedligeholde Besætningerne ved eget Tillæg.

Fedning af Udsætterkøer, der for nogle Aar siden var almindelig i alle Landets Egne, finder nu kun undtagelsesvis Sted i nogen synderlig Udstrækning. — Sundhedstilstanden blandt Køerne har været normal, men baade Nr. 2, 7 og 10 ses at have haft Kastere og Overløbere i uheldig stort Antal, saaledes at dette Forhold i betydelig Grad har bidraget til at forringe Udbyttet og fordyre Mælkeproduktionen, og ogsaa Nr. 14 klager over at have haft mange Kastere.

I Rubrikkerne angaaende Kraftfoderet er der i Aar indført den Forandring, at der ikke længere holdes en særlig Rubrik for Rapskager, fordi disse, saavel som de tidligere meget yndede Palmekager, nu kun benyttes i ringe Mængde, idet de ere vanskelige og dyre at faa i god Kvalitet, og fordi man foretrækker at anvende mere kvælstofrige Kager. — Oliekagerne ere nu samlede for sig, og i Stedet for Rubrikken »andre Handelsfoderstoffer« er der nu en særlig Rubrik for Majs, der be-

Tabel I. Vinterfodringen

Mælkeriernes Nr.	Mælkeriernes Nr. i forrige Aars Beretning	Koholdet				Vinterfodret Antal Dage	Opfodret pr. Ko									
		Antal Koer	% Kælvende inden 1. Januar	% nyindsatte Koer	% Kastere og Overløbere		Pd. Oliekager	Pd. Klid og Melassefoder	Pd. Majs	Pd. Korn	Ialt Pd. Kraftfoder	Pd. Kraftfoder pr. Dag	Pd. Kloverhø og Vikkehavrehø *)	Pd. Enghø *)	Pd. Runkelroer og Gulerodder **)	Pd. Turnips og Rutabaga **)
1	1	122	39	19	16	212	373	66	27	508	974	4.6	1590	230	4082	
2	2	49.4	51	18	18	214	674	266		253	1193	5.6	678		6883 1164	
3	3	59.7	50	5	9	228	761	48			809	3.6			3706 8525 †)	
4	4	102	46	12	9	181	704	312	23		1039	5.7	926		5398 †)	
5	5	35.3	37	17	18	211	679	337		25	1041	4.9	283	946	4703	
6	6	52	50	15	15	221	500	77		146	723	3.3	1250	481	7270	
7	19	270	30	26	31	181	223		255	235	713	3.9	274	1231	737 5402	
8	8	41	39	32	17	212	222	65	48	301	636	3.0	907	1815	3512	
9	17	178	56	19	17	233	662			163	825	3.6	3445		8795	
10	10	82	41	12	37	198	252	59		946	1257	6.3	427	1220	5854	
11		55	22	16		210	91	109		109	309	1.5		2364	4309	
12	12	187	40	17	19	181	517		53	390	960	5.3	1269		2275 2707	
13	13	312	28	17	8	220	388	207	279	331	1205	5.5	1426	224	5064	
14	14	111	38	27	17	212	552	331		170	1053	5.9	796	796	2976 1488 †)	
15	15	37	46	22		197	181	184		396	761	3.9	1751		122 1989	
16	16	158	47	19	10	220	582	312	65		959	4.4	1899		9114 2025	

*) Et Læs Hø regnet til 1,200 Pd., naar intet andet opgives, og en Givt til 5 Pd.

**) En Tønde Runkelroer, Gulerodder og Rutabaga regnet til 180 Pd., en Tønde Turnips til 160 Pd.

†) Sukkerroeffald.

nyttes en Del, og som værende en Kornsort dog betragtes og hyppigst omtales som et Handelsfoderstof, medens man dog ved denne Betegnelse hyppigst maa forudsætte, at der tænkes paa de mere kvælstofrige Kraftfodermidler.

Fodringen ses at være meget forskjellig hos de forskjellige Korrespondenter og det baade i Mængde og Sammensætning. Nu er der vel ingen, der slet ikke giver Køerne Kraftfoder, men dette anvendes i meget forskjellig Udstrækning, og medens der endnu er nogle Landmænd, der saaledes som Nr. 10 fortrinsvis anvender hjemmeavlet Sæd, er der andre som Nr. 3, 4 og 16, der alene anvender indkjøbte Foderstoffer og da fortrinsvis Oliekager, idet der ønskes et saa kvælstofrigt Tilskud som muligt ved Siden af Rodfrugterne og Høet.

Ligesom i 1897—98, saaledes er det atter i 1898—99 fortrinsvis Bomuldsfrøkager, der er bleven anvendt. De fleste Landmænd give nu Køerne en Del af denne kvælstofrige Kage, og mange anvende den i ret stor Mængde ved Siden af Solsikkekager, Hampfrøkager, Sesamkager, Palmekager eller Rapskager. — Nr. 8 har ved Siden af Bomuldsfrøkagerne givet knust, hjemmeavlet Raps, der, som det bør mindes fra Fodringsforsøgene, meget vel kan benyttes til at give Smørret Smidighed. — De fleste Korrespondenter synes at have være godt tilfredse med de anvendte Bomuldsfrøkager, men Nr. 16 skriver dog, at nogle af dem vare saa haarde, at Køerne havde Vanskelighed ved at æde dem.

Flere af Korrespondenterne have anvendt de danske Sukkerfabrikkers Melasseklid, og tillige have nogle anvendt Blodmelasse og enkelte lidt Tørvemelasse, men der foreligger ingen bestemte Udtalelser om de to sidstnævnte forholdsvis nye og endnu temmelig uprøvede Foderstoffer. — Syv af Korrespondenterne have givet en Del Majs til Køerne, medens der anvendes ret betydelige Mængder heraf til Svinene og formentlig ogsaa til Hestene og Hønsene.

Ses der hen til hele Landets Overskuds-Indførsel af Oliekager, Klid og uformalet Korn, saa viser det sig, at

Danmarks Overskuds-Indførsel i Pund af:

	Oliekager	Klid	Tilsammen
1889—90.....	124,149,370	239,140,990	363,290,360
90—91.....	157,571,044	161,741,991	319,313,035
91—92.....	121,617,256	172,680,137	294,297,393
92—93.....	136,861,816	176,737,702	313,599,515
93—94.....	154,839,000	221,932,873	376,771,873
94—95.....	179,155,400	182,688,732	361,844,132
95—96.....	209,186,365	158,545,524	367,731,889
96—97.....	231,263,306	146,650,792	377,914,098
97—98.....	280,883,225	125,932,577	406,815,802
98—99.....	289,179,770	127,146,653	416,326,423

Forholdet omtrent har været som det nærmest foregaaende Aar. Trods den gode Avl i 1898 var Indførselen omtrent som Aaret forud. Overskuds-Indførselen var 1898—99 ialt 1,133.1 Mill. Pd. uformaalet Korn, hvoraf 815.8 Mill. Pd. Majs, medens den i 1897—98 var 1,153.5 Mill. Pd. Korn, hvoraf 866.3 Mill. Pd. Majs, og af ovenstaaende Tabel fremgaar det, at Overskuds-Indførselen af Oliekager og Klid er stegen lidt, idet særlig Forbruget af Oliekager synes stadig at være tiltagende.

Oversigt over Vinterfødringen og Produktionsudgiften til Vintermælken faaes iøvrigt bedst af Tab. II a og Tab. II b, hvor Sammenligning kan finde Sted med de 3—4 foregaaende Aar. — Omsætningen af alt Foderet til Kraftfoder er sket ved Reduktion efter følgende Forholdstal:

100 Pd. Kraftfoder	= 100
100 — Kløverhø	= 40
100 — Enghø	= 33 $\frac{1}{3}$
100 — Gulerødder og Runkelroer	= 10
100 — Turnips, Rutabaga og Sukkerroeaffald	= 8
100 — Kartoffler	= 25

Tabell II a. Vinterfodringen 1898—99.

Mælkeriernes Nr.	Opfodret pr. Ko af beregnede Kraftfoderenheder		Ialt		Foderets Værdi i Kr.		Pd. Mælk pr. Ko		100 Pd. koster at producere Kr.									
	%	Kælvere inden 1. Januar	Kraftfoder	Kløverho og Vikkehavreho	Engho	Runkelroer og Gulerødder	Turnips og Rutabaga	Ialt	Kraftfoder	I gennemsnit pr. Dagat	hele Foderet	1898—99	1897—98	1896—97	1895—96	1894—95		
1	39	974	636	271	77	>	927	2014	4.6	9.5	90.63	3273	61.5	2.77	2.30	2.50	2.08	2.19
2	51	1193	271	>	>	688	93	2245	5.6	10.5	101.03	3507	64.0	2.88	2.30	3.16	2.87	>
3	50	809	>	>	>	371	682	1862	3.6	8.2	83.70	3363	55.4	2.49	2.48	2.13	2.30	2.50
4	46	1039	370	>	>	432	>	1841	5.7	10.2	82.85	2866	64.0	2.89	3.02	3.42	3.05	3.19
5	37	1041	113	31.5	470	>	432	1939	4.0	9.2	87.30	2980	65.1	2.03	2.00	2.86	3.00	3.20
6	50	723	500	160	727	>	2110	1739	3.3	9.5	94.05	2846	73.8	3.34	2.66	2.84	2.74	3.02
7	30	713	110	410	74	432	1739	1885	3.0	9.6	78.30	2101	82.8	3.72	4.30	3.79	3.34	3.65
8	39	636	363	605	281	3083	1885	3083	3.0	8.9	84.88	2397	78.6	3.51	4.61	4.87	4.08	3.11
9	56	825	1378	880	407	468	3083	2903	3.6	12.8	138.74	3377	91.3	4.11	2.71	4.13	2.92	2.60
10	41	1257	171	788	>	335	1432	2303	6.3	11.6	103.64	2231	103.2	4.11	4.47	3.49	2.60	2.80
11	22	309	>	>	>	228	217	2303	1.5	6.8	64.44	2166	66.1	2.08	>	>	>	>
12	40	960	508	788	228	335	1913	1913	5.3	10.6	86.09	2351	81.4	3.06	3.73	3.75	3.32	3.28
13	28	1205	570	75	506	>	2356	2356	5.5	10.7	106.02	2655	88.4	3.08	3.52	2.98	2.98	3.01
14	38	1053	318	265	298	>	2053	2478	5.0	9.7	92.89	2478	82.9	3.73	3.30	3.50	3.24	2.88
15	46	761	700	12	139	159	1632	1632	3.0	8.3	73.44	2420	67.4	3.03	2.98	3.01	3.19	2.73
16	47	959	760	>	911	162	2792	2792	4.4	12.7	125.64	3480	80.2	3.61	3.22	3.82	2.28	>

Tabel II b.

Mælkeriernes Nr.	Aargang	% Kælvere inden 1. Januar	Pd. Kraftfoder daglig pr. Ko	Ialt Pd. beregnet Kraft- foder daglig pr. Ko	Mælkeudbytte i Pd. pr. Ko	Kraftfoderenheder for- brugt til 100 Pd. Mælk	Mælkeriernes Nr.	Aargang	% Kælvere inden 1. Januar	Pd. Kraftfoder daglig pr. Ko	Ialt Pd. beregnet Kraft- foder daglig pr. Ko	Mælkeudbytte i Pd. pr. Ko	Kraftfoderenheder for- brugt til 100 Pd. Mælk	
1	1895-96	38	4.6	7.8	2918	50.9	9	1895-96	65	5.6	11.5	3576	70.6	
	96-97	32	4.7	8.0	2760	57.6		96-97	47	5.1	14.3	3643	91.9	
	97-98	30	4.3	7.8	3093	53.2		97-98	44	4.0	9.0	3521	60.3	
	98-99	39	4.6	9.5	3273	61.5		98-99	56	3.6	12.8	3377	91.3	
2	1895-96	55	4.2	11.1	3282	70.0	10	1895-96	55	5.6	10.7	2652	85.9	
	96-97	44	4.6	11.3	3474	70.1		96-97	48	5.3	10.0	2700	73.7	
	97-98	58	4.7	12.4	3326	80.0		97-98	28	5.5	9.1	1781	99.5	
	98-99	51	5.6	10.5	3507	64.0		98-99	41	6.3	11.6	2231	103.2	
3	1895-96	72	4.4	9.3	3733	53.0	12	1895-96	37	4.8	12.0	2788	86.5	
	96-97	69	4.9	9.7	3895	54.1		95-97	42	5.3	11.7	2542	83.4	
	97-98	55	4.0	9.2	3576	55.1		97-98	38	5.1	11.3	2460	83.0	
	98-99	50	3.6	8.2	3363	55.4		98-99	40	5.3	10.6	2351	81.4	
4	1895-96	56	5.6	12.1	2972	74.1	13	1895-96	37	5.3	9.5	2594	73.1	
	96-97	59	5.5	13.1	3118	76.0		96-97	33	6.1	11.0	2420	92.9	
	97-98	62	6.0	13.2	3397	70.4		97-98	39	5.6	10.6	2860	78.1	
	98-99	46	5.7	10.2	2866	64.0		98-99	28	5.5	10.7	2665	88.4	
5	1895-96	33	5.9	9.3	2854	72.0	14	1895-96	46	5.2	11.6	3013	78.7	
	96-97	37	6.4	8.3	2667	63.6		96-97	46	4.5	11.4	3144	77.7	
	97-98	31	4.5	9.3	2939	65.8		97-98	34	5.0	10.1	3108	73.4	
	98-99	37	4.9	9.2	2980	65.1		98-99	38	5.0	9.7	2478	82.9	
6	1895-96	30	2.4	9.8	3108	66.5	15	1895-96	50	4.1	9.4	2392	79.0	
	96-97	53	2.7	9.8	3571	63.2		96-97	45	4.3	7.5	2268	67.0	
	97-98	49	2.4	8.9	2941	65.6		97-98	46	4.4	7.3	2135	66.3	
	98-99	50	3.3	9.5	2846	73.8		98-99	46	3.9	8.3	2420	67.4	
7	1895-96	34	5.2	11.7	2602	82.3	16	1895-96	55	6.0	11.0	3363	72.3	
	96-97	31	4.7	11.0	2376	84.1		96-97	58	6.1	12.3	3216	84.8	
	97-98	28	5.1	10.7	1989	97.5		97-98	53	4.1	11.3	3390	71.5	
	98-99	30	3.9	9.6	2101	82.8		98-99	47	4.4	12.7	3480	80.2	
8	1895-96	58	1.7	9.2	1906	101.4								
	96-97	52	1.7	10.0	1997	108.2								
	97-98	33	1.8	9.0	1800	102.4								
	98-99	39	3.0	8.9	2397	78.6								

Ved Foderets Beregning til Penge er Kraftfoderenheden i Aar ligesom de to nærmest foregaaende Aar sat til $4\frac{1}{2}$ Øre, medens den i de to Aar 1894—96 beregnedes til 4 Øre med Undtagelse af de om Vinteren opfodrede Oliekager, som i 1895—96 ansattes til $4\frac{1}{2}$ og i 1894—95 til 5 Øre pr. Pd. — Det bedste Grundlag for Sammenligningen er imidlertid ikke Prisen, men derimod Antallet af Kraftfoderenheder forbrugt til 100 Pd. Mælk, og i Tab. II b ses, hvorledes dette varierer fra Gaard til Gaard og for samme Besætning fra Aar til Aar.

Den billigste Produktion ses atter i Aar at være naaet af Nr. 1 og Nr. 3, hvorefter følger Nr. 2, 4, 5, 11 og 15. — Nr. 1 afgiver nu, ligesom tidligere, et interessant Exempel paa, at der meget vel kan produceres billig Mælk paa jydsk Kør. Han opfodrer stadig en Del Sæd ved Siden af 1—2 Givter Hø daglig, men han giver til-lige Oliekager i passende Forhold til Rodfrugterne, og saa afpasser han Mængden af Kraftfoder saaledes, at den enkelte Ko ikke faar et større Foder, end den kan betale. Og disse to sidstnævnte Forholdsregler er det nødvendigt at overholde, om Fødringen skal blive en lønnende Forretning; de overholdes let i de smaa Besætninger hos Bønderne, men de ere vanskelige at gennemføre paa de større Gaarde.

Nr. 3 giver hverken Sæd eller Hø til Køerne, men alene Runkelroer, Sukkerroeaffald, Bomuldsfrøkager, Hampefrøkager, Melassefoder og Halm, og han opnaar en billig Mælkeproduktion. I Aar havde han lidt færre Kælvere inden Nytaar og har derfor anvendt et noget mindre Foder. — Nr. 2 har fodret mindre stærkt og med bedre Udbytte end forrige Aar, og ogsaa Nr. 4 har faaet en billigere Mælkeproduktion, samtidig med at han har fodret mindre stærkt. Han meddeler som et Exempel paa Betydningen af en god Sammensætning af Foderet, at en Mand fodrede en Kvie, som han havde kjøbt af ham, med 4 Pd. Korn og ret rigelig Sukkerroeaffald, for hvilket Foder Kvien gav 15 Pd. Mælk daglig. Korrespondenten fik da Manden til at give Kvien 2 Pd. Sol-

sikkekager extra, og den gav saa 20 Pd. Mælk daglig, men da derefter 2 Pd. Korn blev ombyttet med 1 Pd. Solsikkekager, saaledes at den daglig fik 2 Pd. Korn og 3 Pd. Solsikkekager, kom den til at give 22 Pd. Mælk, og Ejeren kom derved til at faa den Mening, at det nok kan betale sig at bruge lidt Kager.

Nr. 5 har fodret ligesom det foregaaende Aar og opnaaet det samme gode Resultat. — Nr. 8 har opnaaet en væsentlig billigere Produktion end de tre foregaaende Aar, hvilket efter de foreliggende Oplysninger at dømme maa antages at skyldes, at han har givet mindre Hø og en mere passende Mængde Oliekager end tidligere, saaledes at Sammensætningen af Foderet nu nærmer sig til at ligne den, som Nr. 1 anvender med saa godt Resultat. — Nr. 9 maa antages at have givet et noget større Foder, end Køerne have kunnet betale, og særlig lader Tallene formode, at det store Høfoder har gjort det ufordelagtigt at opfodre Korn (Havre). Korrespondenten angiver, at alt Høet var Agerhø, men at kun en Trediedel af det var Kløverhø.

Det daarligste Resultat er fremkommet hos Nr. 10, der atter i Aar beklager sig over at have haft mange Kastere og Overløbere, men Tallene tyde ogsaa paa, at der er fodret noget stærkere og særlig med en noget større Mængde Sæd, end hvad der vilde have været mere økonomisk rigtigt; thi det betaler sig som Regel ikke at ville drive Kastere og Overløbere op til den sædvanlige Mælkemængde ved at give dem et forøget Foder.

Nr. 14 angiver Kastning som en Grund til den mindre Mælkemængde. Nr. 16 har formentlig givet et lidt for stort Foder, og Nr. 15 havde i 1898 et i Forhold til Gaardens Beskaffenhed godt Avl, saaledes at han kunde fodre godt med Hø og Halm hele Vinteren igennem og dog faa noget tilbage, der nu har stor Værdi for ham, da den tørre Sommer i 1899 kun gav ham et meget lille Avl.

I Tab. III er der gjort Rede for Sommerfodringen og Udbyttet af denne. — Foraaret begyndte ganske godt.

Tabel III. Sommerfodring og Mælkeri-

Mælkeriernes Nr.	Koholdets Størrelse	Antal Graesdage	Produktion pr. Ko						Mælkeforbrug		Salgsprisi Kr. pr. 100 Pd.		
			Pd. Mælk	Pd. Smør	Pd. frisk Ost	Solgt Pd. skummet Mælk	Pd. sk. Mælk til Kalve og Hushold.	Foderenheder til Svinene	til 1 Pd. Smør	til 1 Pd. frisk Ost	Smør	Ost	Skummet Mælk
1	110	112	1912	75	68	»	216	175	25.3	13.6	94.37	14.00	1.00
2	46	110	1860	»	»	»	»	219	»	»	»	13.00	1.00
3	55	137	2022	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
4	97	»	2601	»	»	»	»	97	»	»	»	»	1.00
5	32.6	152	2877	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
6	50	100	2040	75	»	»	280	277	27.0	»	94.85	»	»
7	270	170	2376	86	36	359	494	160	25.5	14.0	95.65	12.50	1.12
8	45	149	1959	72	29	»	603	152	26.0	13.9	88.90	12.00	»
9	171	85	1545	53	33	37	269	132	27.5	15.4	89.51	12.00	1.00
10	75	150	1638	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
11	55	»	1885	60	12	409	693	89	30.6	18.5	84.20	15.00	1.50
12	182	132	2081	»	»	»	»	»	»	»	»	14.00	»
13	303	124	2007	80	34	48	389	201	24.8	12.4	88.52	14.00	2.00
14	111	154	2359	»	»	»	»	»	27.2	»	85.15	»	1.50
15	37	168*)	2085	72	44	»	652	158	28.5	13.8	84.70	19.20	»
16	155	139	1949	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

*) Foraarskælvete og Ungkvæg toges paa Grund af Fodermangel først paa Stald 6. December.

udbytte paa 16 Gaarde i 1899.

Foder pr. Ko				Mælkerisystem	Anmærkning	Sommeren 1898	
Pd. Kraftfoder	Pd. Kloverhø	Pd. Enghø	Tdr. Land Græsareal			Mælkeudbytte Pd. pr. Ko.	Mælkeforbrug til 1 Pd. Smør
268	437	>	c. 0.8	Alfa-Pony-Separator	60 Køer paa Stald 78 Dage	2204	26.9
122	174	152	c. 0.5	Andelsmælkeri	Staldf. $\frac{19}{6}$ - $\frac{6}{7}$, $\frac{17}{7}$ - $\frac{28}{7}$, $\frac{17}{8}$ - $\frac{3}{9}$	2049	23.9
283	306	>	c. 0.6	Andelsmælkeri	Staldf. $\frac{21}{6}$ - $\frac{21}{7}$ og $\frac{26}{8}$ - $\frac{15}{9}$	1927	>
381	>	>	c. 0.6	Fællesmælkeri	Staldfodring $\frac{12}{6}$ - $\frac{4}{7}$	2728	29.2
>	>	>	c. 1.0	Fællesmælkeri	Græsn. knap i Aug. o. Sept.	2962	>
120	>	>	c. 0.7	Alfa-B-Separator	Staldfodring $\frac{22}{6}$ - $\frac{25}{7}$	2083	26.0
43	28	126	>	Alfa-Separator	Staldf. $\frac{1}{5}$ - $\frac{4}{5}$ og $\frac{21}{10}$ - $\frac{31}{10}$	2372	27.0
27	>	>	c. 1.3	K. & H.'s Centrifuge	Græsn. knap efter Høst	1918	24.9
86	418	>	c. 0.4	Alfa-Separator	Delvis Sommerstaldfodring	1629	25.7
64	>	67	c. 1.4	Andelsmælkeri	En Del Græsning i Engene	2008	>
>	>	>	>	Alfa-Separator	Græsn. knap, Tilsk. af Halm	>	>
393	144	>	c. 0.8	Fællesmælkeri	Staldfodring $\frac{4}{7}$ - $\frac{19}{7}$	2363	25.9
108	>	>	c. 1.0	Alfa-Separator	Staldfodring $\frac{15}{7}$ - $\frac{4}{8}$	2104	25.5
286	116	116	c. 0.6	Alfa-Pony-Separator	Græsningen knap	2398	26.8*)
83	>	>	c. 1.1	Botter og Is	Græsningen meget knap	2239	28.0
>	>	>	c. 1.3	Fællesmælkeri	Græsningen temmel. knap	2104	>

*) Gjennemsnit for hele Aaret.

Kørne kom nogle Steder ud i første Uge af Maj og ellers almindelig ved Maanedens Midte. Mælkeproduktionen var særdeles tilfredsstillende, og Landets Mælkerier have gennemgaaende aldrig nogensinde tidligere modtaget saa meget Mælk som i sidste Halvdel af Maj og de første tre Uger af Juni 1899; men allerede kort efter St. Hansdag begyndte mange Landmænd at længes efter Regn. Græsset blev tørt og maatte hurtig slaaes. Høbjergningen gik let, og Høet blev af fortrinlig Kvalitet; men Græsset kom kun sparsomt igjen.

I Juli Maaned blev Græsningen mange Steder knap, og i August blev det endnu værre. Kørne bleve bundne ind, eller man gav i hvert Fald de bedste Malkere et Tilskud af Kraftfoder eller Hø. Det viste sig ret tydeligt, af hvor stor Betydning det er for Græsmarkerne at være i god Gjødningskraft, og havde der nu ikke en Del Aar, takket være Andelsmælkerierne, været fodret og gjødet bedre end tidligere, vilde mange af Kørne i de mindre Besætninger Landet over været komne til at sulte ligesom i 1868. — Det blev meddelt i tyske Mælkeriblade, at i Danmark var Græsmarkerne nøgne, og at Kørne derfor maatte sælges til Slagtning. Saa galt var det vel ingen Steder; men i adskillige Egne var det vanskeligt at komme Sommeren igjennem og skaffe Kørne en nogenlunde ligelig Ernæring.

Der faldt vel hist og her lidt Regn, men Tørken og Varmen vedblev dog at gjøre sig gjældende ogsaa hen paa Efteraaret, saaledes at der i nogle Egne ikke alene blev Mangel paa Græs, men ogsaa paa Vand til Kreaturerne. At det under saadanne Forhold ikke lykkedes helt at naa den sædvanlige Mælkemængde i Sommerhalvaaret, er naturligt, men Forholdet var dog i saa Henseende ingenlunde saa galt, som det ofte blev angivet i Bladene. I Tabel III ses, hvorledes Udbyttet blev for de 16 Korrespondenter. Paa lave Jorder, som hos Nr. 7 og 8, fik man lige saa meget Mælk som i 1998. Uheldigst vare Forholdene i Nordsjælland og i de magreste Egne af Jylland. Nr. 15 skriver, at Vinteren gav i Forhold til

Kælvningstiden et meget godt Udbytte, og den første Maanedstid, Køerne vare paa Græs, havde han det største Mælkeudbytte, han nogensinde har haft, nemlig 22 Pd. Mælk daglig pr. Ko; men da Tørken rigtig fik taget fat, svandt Græsset bort og dermed ogsaa Mælken, saa havde han ikke givet de 16 bedste Malkere et Tilskud af Kraftfoder, saa var der næppe bleven saa meget Mælk i August som fornødent til Husholdningsbrug. Avlen blev saa lille, som den ikke har været siden 1889, da Ejeren overtog Gaarden. Ungkvæg og Goldkøer gik ude indtil 6. December, idet de indtil ind i November Maaned kun fik et Foder Halm om Morgen og et Foder Lyng om Aftenen, medens de iøvrigt, naar Vejret tillod det, maatte søge Føden ude paa Marken og i Heden. Der blev solgt 10 Køer, 2 Trækstude, 1 Tyr, 1 Kvie og 3 Plage, der bleve ret godt betalte, og trods denne Formindskelse af Besætningen maa der fra Begyndelsen af og hele Vinteren igjennem daglig fodres med Lyng for at kunne vente at holde Besætningen i nogenlunde god Stand indtil Foraaret.

Svineregnskabet er ligesom de nærmest foregaaende Aar samlet paa en særlig Tabel. For hvert Halvaar er Mælk og Valle til Svinene ansat til Foderenheder paa den Maade, at Summen af Smørmængden, Ostemælken og Mælken til Kalve, Husholdning, Salg m. m. er trukken fra den til Smørproduktionen og Osteproduktionen anvendte Mængde Sødme, hvorefter Forskjellen, som udgjør Mængden af Skummetmælk og Kjærnemælk til Svinene er divideret med 6. Mængden af Valle er beregnet ved at formindske den samlede Mængde af Ostemælken med $\frac{1}{5}$ og derefter dividere med 12. — Da Kraftfoderenheden, som foran anført, sættes til $4\frac{1}{2}$ Øre, beregnes altsaa Skummetmælken og Kjærnemælken uden Svind til $4\frac{1}{2}$ Øre for 6 Pd., medens Vallen beregnes til $4\frac{1}{2}$ Øre pr. 12 Pd. for 80 pCt. af den til Ostning anvendte Mælkeblending.

Tabel IV a. Svineregnskabet.

Mælkeriernes Nr.	Antal Køer	Solgt og forbrugt Pd. levende Svin pr. Kø	Salgspris pr. Pd. levende Vægt, Øre	Indtægt ved Salg af Grise pr. Kø, Kr.	Ialt Indtægt af Svine, pr. Kø, Kr.	Foder-enheder i Mælk og Valge, pr. Kø	Pd. Kraftfoder til Svine, pr. Kø	Svinefoderets Værdi pr. Kø, Kr.	Indtægten af Svine med Fradrag af Foderets Værdi, Kr. pr. Kø.
1	116	246	21.63	5.03	53.31	404	700	49.68	3.53
2	47.7	301	23.65	5.03	76.22	554	1090	73.08	2.74
3	57.4	318	23.72	5.03	85.43	429	1464	85.10	0.21
4	99.5	291	23.10	10.27	77.40	311	781	49.14	28.35
5	34.2	189	21.80	1.63	42.73	162	780	42.30	0.34
6	51	191*	25.30	12.74	55.05	503	498	49.10	5.05
7	270	156	23.38	2.35	34.08	280	566	38.07	3.00
8	43	211	23.30	2.35	48.05	362	514	39.42	9.53
9	174.5	340	23.22	2.35	78.85	409	1571	89.10	10.25
10	78.5	175	23.00	2.35	40.25	**)	536	2.35	2.35
11	55	194	23.00	2.35	44.62	269	255	83.02	14.82
12	184.5	293	23.22	1.12	69.10	610	1255	48.02	7.22
13	307.5	176	23.22	2.35	41.10	448	639	63.00	4.86
14	111	299	23.22	2.35	58.14	391	668	47.66	23.30
15	37	299	23.22	2.35	70.86	266	781	47.12	0.30
16	156.5	157†)	23.22	2.35	46.83	266	781	47.12	0.30

*) i Tidrummet Maj 1898—Maj 1899.

**) Kan ikke opgives.

†) ikke levende, men slagtet Vægt.

Danmarks Overskuds-Udførsel af:

	Levende Svin	Flæsk og Skinker
1889—90.....	64,737 Stkr.	58,600,000 Pund
90—91.....	196,087 —	56,393,753 —
91—92.....	199,731 —	71,371,744 —
92—93.....	53,992 —	76,488,417 —
93—94.....	82,632 —	85,088,864 —
94—95.....	173,216 —	99,427,678 —
95—96.....	3,262 —	139,756,480 —
96—97.....	÷ 2,616 —	125,026,705 —
97—98.....	43 —	111,330,647 —
98—99.....	÷ 70 —	135,608,032 —

Indførselen til England.

Bacon fra	1895	1896	1897	1898	1899
	Cwts. à 101 $\frac{1}{2}$ d. Pd.	Cwts. à 101 $\frac{1}{2}$ d. Pd.	Cwts. à 101 $\frac{1}{2}$ d. Pd.	Cwts. à 101 $\frac{1}{2}$ d. Pd.	Cwts. à 101 $\frac{1}{2}$ d. Pd.
Danmark.....	1,013,930	1,222,114	1,026,552	1,017,520	1,210,612
Tyskland.....	282	512	»	»	»
Kanada.....	268,886	456,723	290,283	535,879	453,773
Forenede Stater...	2,649,482	2,751,518	3,592,635	4,087,389	4,088,546
Andre Lande.....	130,838	118,659	95,445	70,534	51,652
Ialt...	4,063,418	4,549,526	5,004,915	5,711,322	5,804,583

I Tab. IV a ses, hvorledes Svineregnskabet stiller sig hos de forskjellige Korrespondenter. — Kun to, nemlig Nr. 4 og Nr. 15, have haft god Fordel af Svineholdet. For de andre har det enten kun lige kunnet dække Udgifterne, eller det viser Tab, der i enkelte Tilfælde endog

er ret betydeligt. Men hertil maa bemærkes, at dels kan Svinebestanden paa nogle af Gaardene have været større ved Aarets Slutning end ved Begyndelsen, uden at det er opgivet, og dels er den ansatte Pris af 4 $\frac{1}{2}$ Øre pr. Foderenhed maaske rigelig høj for det til Svinene anvendte Kraftfoder, der for en stor Del har bestaaet af Majs.

Det daarlige Resultat kan i nogle Tilfælde, som f. Ex. hos Nr. 7, paapeges tildels at hidrøre fra, at man har maattet indkjøbe Grise, men i Hovedsagen skyldes det direkte eller indirekte de daarlige Flæskepriser (se Tab. IV a). Direkte og indirekte maa man formentlig sige, idet de lave Priser ikke alene have givet faa Penge fra Slagteriet, men ogsaa indirekte har hidraget til en ufordelagtig Produktion, idet Svinene, formentlig i mange Tilfælde af Frygt for Nedgang i Prisen, ere blevne solgte for tidlig i undervægtig og daarlig Stand, medens man i andre Tilfælde har villet se Tiden an, om Prisen dog ikke skulde gaa op, og derfor har trukket Fedningen for meget i Langdrag, saaledes at Produktionen blev yderligere ufordelagtig. — Sikkert er det i hvert Fald, at Slagterierne have i det forløbne Aar beklaget sig stærkt over Uregelmæssigheden i Mængden af modtagne Svin, og Uregelmæssighed bliver i forøget Grad Aarsag til Ufordelagtighed for enhver Produktion og Omsætning, jo større denne bliver.

Af omstaaende Tabeller over Danmarks Overskuds-Udførsel af Svin og Flæsk i de sidste ti Landbrugsaar og Englands Indførsel af Bacon i de sidste fem Kalenderaar ses, at vor Export sidste Aar har været større end de to foregaaende Aar og omtrent lige saa stor som i 1896. — I den engelske Statistik angives Værdien af Bacon fra Danmark i 1899 til c. 54 Millioner Kroner. Og bemærkes maa det, at Englands hele Tilførsel af Bacon, der hidtil har været i stadig Stigning, nu næsten alene hidrører fra de Forenede Stater, Danmark og Kanada. Tyskland har intet at exportere, og Mængden fra »Andre Lande«, hvorimellem Sverrig, er stærkt aftagende. — Det synes ikke saa meget at være Mængden af Flæsk her

fra Danmark, men snarere Mangler ved Kvaliteten af dette og Salgsmaaden for det, som har været Skyld i de utilfredsstillende lave Priser den største Del af Aaret 1899.

Udbyttet af Osteproduktionen, Skummetmælk, Kjærnemælk og Valle hos de 16 Korrespondenter er sammenstillet i Tab. IV b. — Nr. 7 og Nr. 11 have kunnet sælge en forholdsvis betydelig Del Skummetmælk til henholdsvis gennemsnitlig 1.12 og 1.50 Øre pr. Pd. — Iøvrigt er der paa de fleste Gaarde, hvor ikke al Mælken sælges som nymalket, vel lavet en Del Ost, men kun Nr. 1 og 14 har lavet en større Mængde, og kun Nr. 14 har anvendt en Del Sødme ved Ostelavningen. — De i Tab. I og III opførte Salgspriser for Ost, henholdsvis i Vinter- og Sommerhalvaaret, ere forholdsvis smaa, idet Priserne Landet over have været usædvanlig gode i det forløbne Aar. Ostesalget er gaaet meget let, og Efterspørgselen var særlig livlig hele Sommeren igjennem og hen paa Efteraaret.

Forbruget af Ost er uden Tvivl stigende her i Landet, men som omtalt i sidste Aars Beretning have Herregaardene Vanskelighed ved at drage fuld Fordel heraf, medens dette gaar bedre for de mest veldrevne Andelsmælkerier, hvorpaa der senere skal anføres et Par Exempler fra de samme Andelsmælkerier, hvis Regnskaber have været omtalte i tidligere Aar. Herregaardene med deres skiftende Mejersker og stærkt varierende Mælkemængde kunne kun undtagelsesvis Aar efter Aar oprettholde en ensartet Produktion af god Ost og en stabil Afsætning; og i de senere Aar viser det sig mere og mere, at velindrettede Lagerbygninger ere, om ikke absolut nødvendige, saa dog meget fordelagtige at have for at kunne fremstille vellagrede og ensartede Varer, saaledes som de nu forlanges, saa snart Osten skal sælges i større Partier og ikke altsammen kan afsættes hjemme ved Døren.

Overskuds-Indførselen af Ost her til Landet, der i de senere Aar har været jævnt stigende og i 1897—98

Tabel IV b. Udbytet af Osteproduktion, Skummetmælk, Kjærnemælk og Valle 1898—99.

Mælkeriernes Nr.	Antal Køer	Osteproduktion pr. Ko		Skummetmælk pr. Ko		Foder- enheder i Mælk og Valle til Svine, pr. Ko	Værdi af Mælk og Valle til Svine, pr. Ko, Kr. Øre	Udbytte af Ost, Skummetmælk, Kjærnemælk og Valle pr. Ko, Kr. Øre
		Pd. frisk Ost	Kr. Øre*)	Salg Kr. Øre	til Kalve og Husholdning Kr. Øre**)			
1	116	201	20.54	0.66	8.29	404	18.18	47.47
2	47.7	23	2.09	0.75	8.16	554	24.63	35.63
3	57.4	»	»	»	»	429	19.81	19.81
4	99.5	75	6.90	0.50	6.97	311	14.00	28.17
5	34.2	»	»	»	»	162	7.39	»
6	51	»	»	»	11.07	593	26.69	37.76
7	270	75	7.47	0.11	9.32	280	12.60	38.50
8	43	29	3.12	»	15.87	362	16.39	35.28
9	174.5	101	9.72	0.81	9.72	409	18.11	38.06
10	78.5	»	»	»	14.28	»	»	»
11	55	12	1.50	9.74	»	269	12.11	37.63
12	184.5	»	»	»	610	9.10	27.45	»
13	307.5	81	10.22	2.88	8.13	448	20.20	41.43
14	111	182	29.13	»	»	284	12.78	»
15	37	49	8.45	»	14.88	391	17.60	40.88
16	156.5	»	»	»	»	»	»	»

*) Hvor Ostens Svind ikke er opgivet, er beregnet 10 pCt. for frisk og 20 pCt. for lagret Ost.
**) Den skummede Mælk til Husholdningsbrug, Kalve m. m. beregnes til 1 Ore pr. Pd.

var 2,137,805 Pd., var i 1898—99 endog 2,267,477 Pd., altsaa lidt over $2\frac{1}{4}$ Mill. Pd. — Indførselen kommer hovedsagelig fra Holland, Schweiz og Rusland, men finder for en Del Sted over Tyskland. — Det er ingenlunde alene fine og kostbare Varer, der indføres. For en stor Del er det Oste, der ere lavede helt eller delvis af Sødsmælk, og som, om end de vel ikke kunne betegnes som Vragost, dog ere tarvelige eller middelmaadige Varer, der sælges saa billigt, at man ikke her i Danmark kan fremstille Ost af saadan Fedme, uden at den maa blive meget dyrere. Og Forholdet er altsaa for en Del af Osteindførselens Vedkommende noget lignende som f. Ex. for Gjæs og mange andre Varer, at Indførselen finder Sted mere paa Grund af de paagjældende Varers Prisbillighed end formedelst deres Kvalitets Fortrinlighed.

Mælkeriernes Aarsregnskaber ere opgjorte i Tab. V og VI ved Sammendragning af Tallene i de foregaaende Tabeller. For Sammenligning med de tidligere Aar maa det bemærkes, at ligesom i de tre nærmest foregaaende Aar er Regnskabet over Svineholdet holdt for sig selv, saaledes at Kraftfoderet til Svinene ikke kommer til at indgaa i Aarsopgjørelsen, lige saa lidt som Indtægten eller Tabet af Svineholdet, der er opført i Tabel IV a.

I Tab. V er Opgjørelsen udført saaledes, at Tallene i Rubrikken »Produktionens Værdi med Fradrag af Foderets Værdi« angiver Udbyttet for Halm og Sommergræsning, idet Gjødningens og Kalvenes Værdi samt alle Udgifter til Lønninger m. m. holdes ude af Betragtning. — Af de 16 Gaarde ses 10 at være over 100 Kr. pr. Ko.

I Tab. VI er der opgjort, til hvilken Værdi 1 Pd. Mælk er udbragt; men her maa det bemærkes, at medens det for Flertallet af Korrespondenterne er en Bruttopris, der er udregnet, hvorfra alle Driftsudgifterne maa tages, er det for Nr. 3, 5, 10 og 12 en ren Nettopris, og for Nr. 16 er der kun en Kjørselsudgift at bære. For Nr. 2

Tabel V. Mælkeriernes

Mælkeriernes Nr.	Kholdets Størrelse	Antal Dage*)	Opfodret pr. Ko, alt reduceret til Pd. Kraffoder				Produceret pr. Ko					
			Pd. Kraffoder	Pd. Hø, Roer etc.	Ialt Pd.	Værdi Kr. Øre	Pd. Mælk	Pd. Smør	Pd. frisk Ost	Skm. Mælk anv. Pd. til		Foderenheder til Svinene
										Salg	Kalve og Husholdn.	
1	116	362	1242	1205	2447	110.12	5185	192	201	46	829	404
2	47.7	368	1321	1173	2494	112.23	5367	125	23	75	816	554
3	57.4	365	1092	1175	2267	102.02	5385	»	»	»	»	429
4	99.5	365	1420	802	2222	99.09	5467	100	75	30	697	311
5	34.2	365	1041	898	1939	87.26	5857	»	»	»	»	162
6	51	354	843	1387	2230	100.35	4886	176	»	»	1107	593
7	270	365	756	1079	1835	82.58	4477	165	75	813	932	280
8	43	360	663	1249	1912	86.04	4356	165	29	»	1587	362
9	174.5	362	911	2425	3336	150.12	4922	170	101	81	972	409
10	78.5	350	1321	1068	2389	107.51	3869	»	»	»	»	»
11	55	365	309	1123	1432	64.44	4051	125	12	649	1428	269
12	184.5	365	1353	1011	2364	106.38	4432	»	»	»	»	610
13	307.5	365	1313	1151	2464	110.88	4672	174	81	144	813	448
14	111	365	1339	1085	2424	109.08	4837	157	182	»	»	284
15	37	365	844	871	1715	77.18	4505	153	49	»	1483	391
16	156.5	360	959	1833	2792	125.64	5429	»	»	»	»	»

*) »Antal Dage« vedkommer særlig Fodringen, og hvor intet andet er opgivet, er der regnet fra Indbindingsdag til Indbindingsdag.

Aarsregnskab.

Produkternes Værdi				Produktionens Værdi med Fradrag af Foderets Værdi	Kvægrace	Mælkerisystem	Tillagt o. fedet Ant. Kalve
Smør Kr. Øre	Sodmælk ej anv. til Smør og Ost à 4 1/2 Ore pr. Pd.	Ost, Skummet- mælk, Kjærnem. og Valle Kr. Øre	Ialt Værdi Kr. Øre				
178.77	÷ 1.08 *)	47.47	225.16	115.04	Jydsk	Alfa-Pony-Separat.	25
113.84	69.93	35.93	219.70	107.47	do.	{ K. & H.'s Centrifuge og Andelsmælkeri }	13
»	»	»	196.01	93.99	Rødt dsk. Malkek.	Andelsmælkeri	8
95.80	102.88**)	28.17	226.85	126.86	do.	{ K. & H.'s Centrifuge og Fællesmælkeri }	42
212.56	5.79	»	218.35	131.09	do.	Fællesmælkeri	11
165.53	1.77	37.76	205.06	104.71	do.	Alfa-B-Separator	14
157.98	9.68	38.50	206.16	123.58	Jydsk og Rødt dsk.	Alfa-Separator	60
148.92	7.16	35.28	191.36	105.32	Jydsk	K.&H.'s Centrifuge	26
155.13	14.04	38.66	207.83	57.71	Rødt dsk. Malkek.	Alfa-Separator	65
»	»	»	128.45	20.94	Jydsk	Andelsmælkeri	12
104.45	4.32	37.63	146.40	81.96	do.	Alfa-Separator	21
»	»	»	167.97	61.59	Rødt dsk. Malkek.	Fællesmælkeri	»
161.47	10.26	41.43	213.16	102.28	do.	Alfa-Separator	61
»	»	»	207.99	98.91	do.	Alfa-Pony-Separat.	39
136.39	5.31	40.88	182.58	105.40	Jydsk	Bøtter og Is	13
»	»	»	247.56	121.92	Rødt dsk. Malkek.	Fællesmælkeri	»

*) Lidt Mælk fra nogle Fedekoer er indgaet i Smørproduktionen.

***) Heri indbefattet Pengene for al Sommermælken.

Tabel VI.
Opgjørelse af den Værdi, hvortil 1 Pd. Mælk er udbragt.

Mælkeriernes Nr.	Produktionens Værdi pr. Ko					Pd. Mælk pr. Ko	1 Pd. Mælk er udbragt i Ore					
	Smørudbytte Kr. Ore	Ost, Skummetmælk, Kjæmme- og Valle Kr. Ore	Værdien af Sodmælk ej anvendt til Smør og Ost à 4½ Ore pr. Pd.	Ialt Kr. Ore				1899	1898	1897	1896	1895
1	178.77	47.47	÷ 1.08	225.16	5185	4.34	3.98	4.02	4.17	4.54		
2	113.84	35.93	69.93	219.70	5367	4.09	4.16	4.17	4.22	>		
3	>	>	>	196.01	5385	3.64 *)	3.47 *)	3.69 *)	3.47 *)	3.43 *)		
4	95.80	28.17	102.88	226.85	5467	4.15	3.77	3.92	4.07	4.01		
5	212.56	>	5.79	218.35	5857	3.73 *)	3.74	3.97	4.20	4.53		
6	165.53	37.76	1.77	205.06	4886	4.29	3.98	4.03	3.98	4.43		
7	157.98	38.50	9.68	206.16	4477	4.60	4.40	4.09	3.98	3.95		
8	148.92	35.28	7.16	191.36	4356	4.39	4.19	4.36	4.17	4.30		
9	155.13	38.66	14.04	207.83	4922	4.22	4.12	4.28	4.34	4.30		
10	>	>	>	128.45	3869	3.32 **)	3.89 **)	4.21	4.39	4.27		
11	104.45	37.63	4.32	146.40	4051	3.61	>	>	>	>		
12	>	>	>	167.97	4432	3.79 *)	4.22	4.28	4.44	4.37		
13	161.47	41.43	10.26	213.16	4672	4.56	4.31	4.23	4.57	4.46		
14	>	>	>	207.99	4837	4.30	4.39	4.53	4.14	4.09		
15	136.39	40.88	5.31	182.58	4505	4.05	3.86	4.02	3.97	4.23		
16	>	>	>	247.56	5429	4.56 *)	4.06 *)	4.19 *)	4.20 *)	>		

og 4 maa det anføres, at de i Sommeren 1899 ere gaaede over til at sælge Mælken, medens de selv behandlede den i Vinterhalvaaret, og for disse to Korrespondenters Vedkommende ligesom for Nr. 12, der ved Aarets Begyndelse forpagtede Mælken ud, og for Nr. 5, der midt i

*) Nettopris ved Levering til Andelsmælkeri eller Fællesmælkeri.

**) Hvortil kommer Part i Andelsmælkeriets »Overskud«.

1898 begyndte at sælge sin Mælk, kan man derfor ikke uden Forbehold sammenligne Aarets Værdi af et Pd. Mælk med de foregaaende Aar.

Det viser sig strax i Tab. VI, naar der saaledes ses bort fra Nr. 2, 5 og 12, at der paa de fleste Gaarde er opnaaet en ret betydelig større Værdi af 1 Pd. Mælk i 1899 end i 1898 og hos nogle Korrespondenter ogsaa i Sammenligning med 1897 og 1896. — Aarsagen til dette bedre Udbytte er hovedsagelig at søge i den bedre Smørpris. Denne ses i nedenstaaende Tabel over de maanedlige Gjennemsnit af Grosserersocietetets Topnotering i de sidste fem Aar at have været Maaned for Maaned stadig højere i 1898—99 end i 1897—98, og i August og September var Noteringen endog c. 20 Øre pr. Pd. højere end i de tilsvarende Maaneder det foregaaende Aar. — Gjennemsnittet for hele Aaret blev 95.65 eller 7.55 Øre

Grosserersocietetets Topnotering.

Gjennemsnitspris i Øre pr. Pd.

	1894-95	1895-96	1896-97	1897-98	1898-99
November	109.0	98.5	98.0	97.3	99.0
December	99.0	96.0	100.0	96.8	104.0
Januar	100.0	97.0	98.5	92.5	96.0
Februar	92.8	97.8	93.8	94.0	95.0
Marts	86.0	92.8	89.0	92.0	95.6
April	82.3	81.0	83.4	84.8	87.5
Maj	79.2	76.4	79.5	77.5	81.3
Juni	74.0	79.5	79.5	76.0	81.4
Juli	83.5	83.6	82.0	74.3	87.5
August	87.4	98.0	88.3	80.0	100.2
September	95.0	96.5	96.0	91.6	110.5
Oktober	109.4	103.8	93.0	99.5	110.3
Gjennemsnit for hele Aaret . .	91.7	91.6	90.1	88.1	95.65

pr. Pd. Smør mere end i 1897—98, og dette svarer til noget mere end 1 Øre pr. Kande eller godt $\frac{1}{4}$ Øre forøget Værdi af Fedtet i 1 Pd. Mælk. Og fremhæves maa det, at Noteringen i hele det forløbne Aar har været den almindelig betalte Pris for Smørret fra alle gode Mælkerier. Enkelte af de bedst ansete have faaet en ganske lille Overpris, og alene Smør med grove Fejl, der iøvrigt nu kun undtagelsesvis fremkommer fra de som Regel veldrevne Mælkerier, har maattet sælges under Noteringen.

Idet der iøvrigt angaaende Smørhandelen og Smørporten her kan henvises til »Danmarks Smørexport 1898—99« i Tidsskriftets 12. Hæfte for 1899, skal der kun henpeges paa nedenstaaende Tabel over Englands Indførsel af Smør i de sidste 5 Kalenderaar, idet Tallene for 1899 endnu ikke forelaa, da Artiklen om Danmarks Smørexport i 1898—99 blev skrevet. — I denne Tabel er det særlig værd at bemærke, at den ringe Nedgang i Englands Indførsel af Smør i 1898 er efterfulgt af en ret

Englands Indførsel af Smør i Cwts.

(101.6 Pd. dansk.)

Fra	1895	1896	1897	1898	1899
Sverrig	310,809	328,829	299,214	294,962	245,599
Danmark	1,162,770	1,228,784	1,334,726	1,465,030	1,430,052
Tyskland	112,338	107,825	50,761	41,231	36,953
Holland	191,201	234,469	278,631	209,324	284,810
Frankrig	454,893	467,602	448,128	416,821	353,942
N. S. Wales	45,837	7,777	23,835	34,391	43,561
Victoria	212,797	154,885	169,075	124,223	211,744
New-Zealand	53,262	56,370	76,522	69,949	111,639
Kanada	38,949	88,357	109,402	156,865	250,083
Forenede Stater	66,932	141,553	154,196	66,712	159,137
Andre Lande	175,924	226,287	272,311	269,585	262,331
Ialt	2,825,662	3,037,718	3,217,801	3,209,093	3,389,851

anselig Stigning i 1899, og det kan altsaa noteres, at England i 1899 har modtaget mere Smør end noget tidligere Aar, og dog har Smørprisen været ret betydelig højere end de nærmest foregaaende Aar.

Den forøgede Indførsel til England hidrører næsten alene fra Australien og Amerika, idet, som Tabellen viser, der var Nedgang i Tilførselen fra alle de europæiske Lande med Undtagelse af Holland. For Danmarks Vedkommende havde der i 1898 været en meget stærk Stigning, som ikke kunde opretholdes i det græsfattige Aar 1899; men Tørken, der var her i Danmark, herskede ogsaa i de omliggende Lande og ikke mindst i England, saaledes at det for en stor Del netop var denne Tørke, der foranledigede de høje Smørpriser i August og September. Og det var endvidere disse høje Smørpriser, der foranledigede, at der i Løbet af Efteraarsmaanederne indførtes til England betydelig mere Smør end normalt fra Kanada og de Forenede Stater, medens der paa den Aarstid næsten intet kan faaes fra Australien. — Hvorledes dette vil udvikle sig i Fremtiden, er det umuligt nu at have nogen begrundet Mening om. Kanada kan uden Tvivl producere meget godt Smør; men vi have jo Lov til at haabe, at det kan blive forbrugt i de store Byer baade i selve Landet og i de Forenede Stater. Og hvad det australske Smør angaar, maa det fremhæves som en for os Danske glædelig Kjendsgjerning, at der nu er en meget større Afstand i Prisen paa det og paa dansk Smør end for nogle Aar siden. Nu betales dansk Smør 15—20 s. højere pr. Cwt. end australsk, saaledes at de danske Producenter faa en meget værdifulde Anerkjendelse for det Fremskridt, der i de sidste Aar er gjort i vort Smørs Kvalitet.

Til Sammenligning med de i Tab. VI opførte Resultater for Værdien af 1 Pd. Mælk paa nogle Herregaarde i Landets forskjellige Egne, vil det formentlig være af Interesse at se, hvilket Resultat Aaret har givet paa et Par af Landets bedste Andelsmælkerier. Det samme

sjællandske Mælkeri, hvis Regnskab har været omtalt i de to foregaaende Aarsberetninger, har i Driftsaaret $^{23}/_{10}$ 98— $^{21}/_{10}$ 99 modtaget 4,026,162 Pd. nymalket Mælk, hvoraf 96,280 Pd. Sødmælk blev anvendt til Ostelavningen. — Der er solgt 153,448 Pd. Smør til en Gjennemsnitspris af 96.5 Øre pr. Pd. mod 88.95 Øre pr. Pd. i 1898. — Mælkeforbruget til 1 Pd. Smør var i 1899 25.61, medens det i 1898 var 24.95 og i 1897 25.36. De gode Priser paa Smør og Ost have dog givet et bedre Udbytte af Mælken end i de tidligere Aar; men det meste Smør sælges nu ogsaa til Detailhandlere, hvorved opnaaes c. 2 Øre over Topnotering. — Leverandørerne have faaet udbetalt 13.42 Øre pr. Kande Sødmælk + 90 pCt. Skummetmælk frit tilbage, men forsaavidt de have villet afhænde noget af denne, har Mælkeriet beholdt det til Ostelavning for 1 Øre pr. Pd., medens Vallen blev solgt ved Auktion. De 90 pCt. Skummetmælk repræsenterer altsaa for Andelshaverne en Værdi af mindst 3.60 Øre pr. Kande Sødmælk, der lagt til de 13.42 Øre giver 17.02 Øre pr. Kande eller 4.26 Øre Netto pr. Pd. Sødmælk, samtidig med at ikke alene alle Driftsudgifter og Lønninger ere betalte, men der er ogsaa betalt 4,458 Kr. i Renter og Afdrag paa Gjæld og 918 Kr. til Nyanskaffelser i Anledning af Udvidelsen af Osteproduktionen. — De to foregaaende Aar var Andelshavernes Nettoindtægt ved dette Mælkeri meget nær 4 Øre pr. Pd.

Det mønsterværdige jyske Andelsmælkeri, hvis Regnskab meddeltes i Beretningerne for Aarene 1894, 95, 96 og 98, har for Aaret $^{3}/_{11}$ 98— $^{2}/_{11}$ 99 aflagt omstaaende Driftsregnskab (se Udgifter og Indtægter). — Der blev indvejet næsten 6 Millioner Pd. Mælk, og der blev anvendt til Ostelavningen 613,000 Pd. nymalket Mælk, altsaa en ret betydelig Mængde. Forbruget til 1 Pd. Smør var 26.24, medens det 1898 var 26.32, og trods de mange Nyanskaffelser (Bygning af Ostelager m. m.) og Forrentning og Afdrag af Laanet er Mælken altsaa udbragt til en Nettopris af $3.612 + 0.870$ Øre = 4.482 Øre pr. Pd., medens de tilsvarende Tal for 1898 vare $3.288 + 0.822$ Øre = 4.11

Udgifter.

	Ialt Kr.	Øre pr. 1000 Pd. Mælk
Kjørsel af Mælk	5,733.79	98.8
Lønninger	4,500.00	77.3
Kul	2,083.72	35.8
Is	56.00	1.0
Bødkerarbejde	92.81	1.6
Olie	124.70	2.1
Salt, Farve, Løbe, Kalk, Soda	875.22	15.0
Vedligeholdelse af Bygninger	715.41	12.3
do. - Inventar	3,399.31	58.4
Renter og Afdrag paa Laan	3,380.19	58.0
Andre Udgifter	1,464.71	25.2
Ialt ...	22,445.86	385.5

Indtægter.

198,484 Pd. Smør à 96. ⁸¹ Øre	192,157. ⁰⁴ Kr.
143,499 Pd. Ost	48,411. ⁹⁷ —
3,675,125 Pd. Skummetmælk og Kjærnemælk	36,751. ²⁵ —
1,604,087 Pd. Valle	4,010. ⁴⁵ —
Salg af Mælk og Fløde	1,753. ⁷⁹ —
Andre Indtægter	400. ⁴⁶ —
Ialt ...	283,484. ⁹⁶ Kr.

Der er ialt indvejet 5,822,847 Pd. Mælk, altsaa er

Mælken udbragt i 4.⁸⁶⁸ Øre pr. Pd.

Der er udbetalt for Mælk 210,336 Kr. 67 Øre. altsaa 3.⁶¹² — —

Difference 1.²⁵⁶ Øre pr. Pd.

Driftsudgift . . . 0.³⁸⁶ — —

Overskud 0.⁸⁷⁰ Øre pr. Pd.

Øre pr. Pd. — Her er altsaa en Fremgang i Nettoindtægten af hvert Pd. Mælk i 1899 i Sammenligning med 1898 af endog 0.³⁷ Øre pr. Pd. eller næsten 1½ Øre pr. Kande, men en Nettoindtægt for Mælk, afhentet paa Produktionsstedet, af 4.⁴⁸² Øre pr. Pd. eller næsten 18 Øre pr. Kande maa ogsaa betegnes som et fortrinligt Resultat. Det nøjagtige Regnskab godtgjør imidlertid, at dette er opnaaet for de mange smaa Andelshavere ovre i Jylland, medens en lignende Indtægt af Mælken næppe er naaet paa nogen Herregaard, hverken ved selv at behandle Mælken eller ved at sælge Mælk til Kjøbenhavn, naar der tages fornødent Hensyn til, hvilke Driftsudgifter man i saa Tilfælde har at arbejde med.

Det er af Interesse at lægge Mærke til, at paa det ene af disse to store Mælkerier er Mælkeforbruget til 1 Pd. Smør steget i Sammenligning med det foregaaende Aar, medens det paa det andet er gaaet ned. Salgsprisen for Smør af 96.⁵ og 96.⁸¹ Øre pr. Pd., medens Noteringen var 95.⁶⁵, maa betegnes som særdeles god og vidner om, at de smaa Andelshavere ere godt inde paa at producere Mælk, naar Smørret er dyrest, medens mange Herregaarde kun havde en lille Produktion i August og September. — Begge Mælkerier have haft god Indtægt af Ostproduktionen, der særlig har omfattet ¼-sødmælksost, Gaudaost og Edamost. Det jydsk Mælkeri har endog solgt over 80,000 Pd. af førstnævnte Sort, der i Fedme omtrent svarer til Osten fra de gamle Vandmælkerier, og over 60,000 Pd. hollandsk Ost, og man tænker nu der paa atter at udvide Produktionen.

Hvad iøvrigt Udviklingen i det danske Mælkeribrug angaar, saa har den i 1899 været ret livlig, saaledes at der er flere Forhold, der fortjene nærmere Omtale.

Bestræbelserne for at faa dygtigere Folk til at malke har været fortsat paa forskjellig Maade. Den ved Opprettelsen af Kvægavlforeningerne saa meget fortjenstfulde Statsdyrskuekommissær Friis har i Præstø Amt faaet

dannet en Forening til Malkearbejdets Fremme, hvis Formaal det er først og fremmest at udrydde den Fordom, at det er et nedsættende Arbejde at malke. Man ønsker at opdrage den opvoxende Ungdom til dygtige Malkere, og man vil afholde Foredragsmøder, Præmiemalkninger o. l. — Ogsaa i Jylland har man afholdt Møder og Foredrag, og for at give Drengene og unge Karle Lyst til Arbejdet paatænkes der afholdt korte Malkekursus paa Ladelund Landbrugsskole. — Nævnes kan det ogsaa, at to unge Piger paa tyve Aar, den ene Skovriderdatter, den anden Skolelærerdatter, der ere uddannede hos Frk. Zahle her i Kjøbenhavn til dygtige Privatlærerinder, nu i Vinter undervise deres yngre Søstre og hver Dag malke Køerne i deres Faders Stald. Exemplet og den personlige Dygtighed til det praktiske Arbejde er maaske at foretrække for mangt et Foredrag.

Den Ordning at give Malkningen og alt Røgtarbejdet i Entreprise til Fodermesteren, som blev foreslaaet i Ugeskrift for Landmænd (1898, S. 509), søger man nu hist og her at gennemføre, og som et Exempel i saa Henseende kan det nævnes, at Korrespondenten Nr. 2 skriver, at han nu efter at være begyndt at levere Mælken til et Andelsmælkeri, har givet sin tidligere Mejerist, der samtidig var Fodermester, Akkord paa at besørge Malkning, Røgtning og Pasning af alt paa Gaarden værende Hornkvæg (c. 54 store Kreaturer, 10—12 Kvier og 10—12 Kalve) i sund og syg Tilstand, derunder ogsaa Strigling og Renholdelse af Besætningen, Slatning og Rengjøring af Mælkespande, Transportspande m. m. Herfor faaer Fodermesteren Kost og Logis til sig selv (da han er ugift) og 50 Kr. maanedlig samt 3 Kr. pr. Tusind Pd. Mælk, han skaffer ud af Køerne. Og til at hjælpe sig har Fodermesteren antaget en Malkerøgter, hvorhos en eller to Koner kommer og hjælper til med Malkningen.

Som et Exempel, der fortjener Efterligning, kan det nævnes, at der paa et Mælkeri i Vendsyssel i Efteraaret blev uddelt Præmier for god Mælkekjørsel og omhyggelig

Behandling af Transportspandene, idet to Mælkekuske hver fik en Sparekassebog paa 10 Kr. Og i Forbindelse hermed bør det omtales, at der i Aarets Løb er bleven bragt i Handelen fra Frederiksberg Metalvarefabrik nogle nye Transportspande, der ere pressede i kun to Stykker, som ere samlede paa Midten, saaledes at der ingen Lodning bliver, hverken ved Bunden, Halsen eller Kraven. Spanden har en udmærket Façon og kan opfortinnes, hvad der ikke er muligt ved de almindelige, loddede Spande.

Den vigtigste Begivenhed i Aarets Løb var, at den i 1898 vedtagne Lov om Foranstaltninger til Bekæmpelse af Tuberkulosen hos Hornkvæget traadte i Kraft i sin fulde Udstrækning den 1. Juni 1899, saaledes at der efter den Dag ikke maatte fra noget Mælkeri udleveres til Kreaturføde Mælk eller Kjærnemælk, som ikke har været opvarmet til mindst 85^o C. — Der er kommen meget forskellige Meninger til Orde saavel om Formaalstjenligheden som om Ulemperne ved denne Lovbestemmelse, men rigtigst belyses Forholdet formentlig ved Landbrugsministerens Meddelelser under Finanslovbehandlingen i Oktober. Disse gaa ud paa, at i Følge de Oplysninger, som Forsøgslaboratoriet har faaet fra Jurisdiktionerne, har de allerfleste Mælkerier opgivet, at de uden Vanskelighed kunne opvarme saavel den skummede Mælk som Fløden til den lovbefalede Varmegrad, og at dette faktisk har været muligt, fremgaar af de Resultater, som ere fremkomne ved Laboratoriets Undersøgelse af den store Mængde Kontrolprøver, der ved Politibetjente og Sognefogder ere udtagne paa Mælkerierne, og det kan tilføjes, at Opvarmningen til den lovbefalede Varmegrad har ladet sig udføre trods den meget høje Sommervarme, der indtraf netop som Kontrollen blev indført. Det var saaledes en meget haard Prøve for Mælkerierne at skulle opvarme til den lovbefalede Grad, men der viste sig dog ingen Vanskeligheder. Ganske vist meddelte enkelte Mælkerier (5 pCt.), at de ikke kunde opvarme til den lovbefalede Grad paa Grund af Arbejdsstandsning, og Ministeren

fik stadig Andragender fra Mælkerier om Dispensation fra Loven paa Grund af denne, men da han ikke havde nogen som helst Bemyndigelse i Loven til at give Dispensation fra dennes Bestemmelser, maatte han svare, at han savnede Bemyndigelse i saa Henseende, men samtidig skrev han til samtlige Autoriteter, som havde med disse Sager at gjøre, at Ministeriet meget gjerne saa, at der blev traadt saa lempeligt op som muligt, og det har ogsaa vist sig, at i alle Tilfælde er der blevet set gennem Fingre med, at man ikke var færdig i rette Tid til at opvarme Mælken til den lovbefalede Varmegrad, naar Grunden laa i Arbejdsstandsningen. Derimod var der enkelte Mælkerier, som havde anført, at de af Hensyn til Smørrets Kvalitet ikke kunde opvarme til den lovbefalede Varmegrad. Dette har Ministeren ikke kunnet tage Hensyn til, og han mener ogsaa, at det strider ganske mod den Erfaring, man er kommen til. Yderligere tilføjede Ministeren, at af de indtil den Dag undersøgte 3,120 Prøver Skummetmælk havde kun 3.3 pCt. været mangelfuldt opvarmede, medens der af de samtidig undersøgte 3,382 Prøver Kjærnemælk havde været 8.5 pCt., og at det forekom ham, at det var et meget godt og glædeligt Resultat, da netop den første Tid absolut maatte være den vanskeligste, og at det var hans bestemte Overbevisning, at jo længere Loven virker, jo mindre byrdefuld vil den blive for Mælkerierne, og til desto større Gavn vil den blive for det danske Mælkerbrug.

I den isfattige Vinter 1898—99 var der vel mod Slutningen bleven samlet en Del Sne, men den stærke og vedholdende Sommervarme foranledigede dog, at man mange Steder kom til at savne Afkølingsmateriale, hvortil kommer, at Nytten af et godt Kølerum for Smørret nu vinder mere og mere Anerkjendelse, og derfor er der omkring paa Mælkerierne i Aarets Løb mange Steder bleven opstillet Kølemaskiner eller hyppigere bleven bygget nye Ishuse, saaledes at Forsyningen i saa Henseende nu er bedre end tidligere, om end der endnu er en Del

Mælkerier, hvor man maa beklage, at Afkølingsmateriale og Kølerum maa savnes.

Elektrisk Belysning, der tidligere kun undtagelsesvis har været benyttet enkelte Steder, er i Aarets Løb bleven indført paa nogle Andelsmælkerier, hvor man har nøjedes med en Dynamomaskine og har opgivet Anvendelsen af Akkumulatorer. Sagen har vakt Interesse, og med den nævnte Begrænsning i Anlægget, synes det elektriske Lys meget godt i Prisbillighed at kunne konkurrere med Petroleum, samtidig med at det maa betegnes som et stort Fremskridt i Retning af Frihed for Lugt og Mulighed for en mere gennemført Renlighed.

Til Slutning skal det endelig nævnes, at den Bevægelse, der i 1898 blev rejst i Aarhus-Eggen for der at faa oprettet en højere Mælkeriskole, har ført til, at der nu paa Finansloven er stillet Forslag om at yde hver af de bestaaende Mælkeriskoler, Ladelund og Dalum, en fast Statsunderstøttelse samt om at forhøje den aarlige Statsunderstøttelse til Mejerskers og Mejeristers Videreuddannelse fra 12,000 til 18,000 Kr., idet Forhøjelsen paatænkes udelukkende at skulle benyttes til Mejersker og Mejerister, som ønske at komme paa Mælkeriskole.
